

MAGYAR KURIR.

Bécs, Pénteken, September' 26dikán, 1823.

Spanyol Ország.

A' Moniteur Sept. 12d. Gen. Bordesoultnak hivatalos tudósítását közölven a' Trocadero' elfoglalásáról, annak elébe a' következő tábori-jelentést fűzi:

„Mihelyt Cádiz alá érkezett az Angoulemi Herceg, azonnal elvégző, hogy a' Trocaderót, melyet megvehetetlenné akarának tenni sok munka által az ostromlottak, elfoglalja. A' föld' szorosát, mellyen Trocadero szigete fekszik, az utóbbi ostrom olta egy, 210 lábnyi szélességű csatorna választja, mellyben a' víz vagy iszap 3—4 láb mélységű; ezen csatorna mellett magas sánczok vannak kiülő szegletekkel, 's a' sánczokra 45, különböző nagyságú ágyúk helyezettek. 1700 válogatott katonák őrzék ezen sánczolást, 's mind egyre tökéletesíték az azt védő eszközöket. Oldalt, nagyszámú ágyúzó-ladikok' tüzelése védelmezte a' sánczolást. A' Trocaderónak távolsága Puerto-Reáltól, a' honnan mi indúltunk; a' föld' minéműsége, melly tüskékkel 's tengeri plántákkal teljes, 's miattok seregeink nem mehettek volna rendben az ellenségre, 's végre a' sánczolásnak ereje, arra bírák Ö kir. Hercegségét, hogy az ellenség ellen árkoljon; mellyekhez Aug. 20dikára virradó éjjel hozzákezdvén, már 25dikére virradóra annyira ment a' munka, hogy a' 2d. egyközű-líneát állítánk-fel, a' csatornától 120 lépésnyire. A' következő napokban Batteriáinkon dolgoztunk. Mind ezen munkáink közben, szakadatla-

nul tüzelt az ellenség, de bennünket el nem csüggeszthetett. Aug. 30d. korán reggel heves ágyúzáshoz kezdének Batteriáink, csupán azért, hogy az ellenséget megfáraszthassak. Az ostromlottak' vezérei ekkor használván az alkalmatosságot, az nap estve azt hírleték-el Cádizban, hogy mi sokat veszítettünk, 's ezen költött győzedelmet közönséges világosítások, tánczok és Concertek által innepelték. Azonban az ekkori ágyúzás részünkről, csupán előjárója vala azon ostromnak, mellyet a' kir. Herceg Aug. 30dika' éjjelre határozott volt meg. E' végre Gróf Bourdesoulthoz a' Tartalék-sereg Fő-vezéréhez parancsolatok küldettek, 's maga Ö kir. Hercegsége, következő rendelkezéseket tett a' közelgelő megtámadásra nézve. 14 válogatott Compániát egybegyűjtetett, mellyek közül a' 3d. 6d. és 7d. Gárda-Regementek' hadi Batalionai az első, fokoként elrendelt csapatot; 's a' 34d. Regement' 3d. Bataliona és a' 36dikának ugyancsak 3d. Bataliona, a' 2d. csapatot formálák, melly hasonlóul fokoként vala elrendelve. Ezeket nyomban követék száz Sapeur és egy Compánia Pattantyússág, kiket a' 3 Gárda-Batalion 's a' 3d. Línea-Regement követett; a' 36d. Regementnek 3d. Bataliona pedig, tartalékul állott. Mind a' két csapatot olly Tisztek vezérlék, kik az előtt éjjelenként nagy meresszeggel tapogatók-li, hol legkönnyebb keresztül hatolni a' csatornán. A' seregek a' legnagyobb csendességben mentek-által az árkoláson, 's a' 2d. egyközű-líneán hadi

egy köpenyegre tette volna két Granatéros, hogy a' tábori ispotályba vitetnék, mellettek egy bombi szétpattant, 's a' két Granatérost Obersterekre teríté. 'S midőn az Oberster csakugyan elvitetnék, még egy lövést kapott a' karjában az út közben. Az Oberslieutenant igen veszedelmes sebet kapott, 's kevés reménység van életéhez. A' közelebb múlt éjjel mindegyre bombardíroztuk Pamplonát; 's a' Calle-mayor nevű útszában tüzet is támasztottunk."

Ugyan ez az Ujság írja Soo d' Urgeből Sept. 5dikéről: „Minden reménységünk elesett az erősségnek minélelőbbi általadatása felől. Úgy látszik, hogy mindennek bővíben van az erősség; legalább ezt halljuk a' szökevényektől, kik szélsőstrázsáinkhoz tegnap újra valami 30 an jövének fegyverestől és bútorostól. A' körülkerítő seregek' száma, 3400 emberből áll. Romagosa felgyógyult hideggleléséből; Pujol, az Adjuntása is jobban van."

A' Memorial Bordelais közli Sz. Juan de Luzból Sept. 4dikéről: „Campillo és el Pastor Obersterek, kik több más Tisztekkel együtt Corunnából jöttek, Socoánál a' szárazra kiszállván, ide megérkeztek. Ezen Tisztek vezérlék Corunnában a' nagy részint önnvallalkozottakból állott 's feszült gondolkozású seregeket; ezek valának kik Corunnának ellenállását haszontalan húzták-halasztották, 's magokat teljeséggel nem akarák a' Morillo Armadájához csatolni, mellyért is hadifoglyokul vitetnek Franciaországba."

Sept. 14d. ezeket közli az Etoile Puerto de Szanta Mariából Sept. 4dikéről: „A' mint hallik, ma este támadjuk meg Leon szigetét Szanti Petri felől, melly Chiclanával általellenben fekszik. Ágyúink, mellyekkel a' Trocadero ellen eltünk, a' Chiclane felől állított Batteriekrá hordattak. Mindenek készen van-

nak, a' mint mondják, a' megtámadásra; seregeink alig várhatják az ütközetet, az ellenség pedig igen kezd félni."

„A' Trocadéron elfogottak ma reggel indítottak Xeres felé, számok valami 1100 ra megy, kik mindnyájan fiatal emberek, 's a' pártosoknak legderekkab katonái valának."

Továbbá, ugyancsak Puerto de Szanta Mariából Sept. 5d. estvéjéről, így tudosit még a' most említett Ujság: „Mind közelebb-közelebb vagyunk a' nagy történetekhez. A' múlt éjjel el kezdénk háyni a' bombikat Cádizra; a' Trocadero' csucsaról tüzeltünk, 's néhány szempillantás múlva lángba borítánk a' Puntalesi erősség' szomszédságában lévő nagy fa-és pálinka-magazinokat. A' tűz Sept. 5d. viradóra egész éjjel égott, még pedig olly nagy erőben, hogy a' lángok' világánál olvasni lehetett. Kiszállásunk, mellyhez készítettnek seregeink, rövid időn végrehajtatik; Gen. Bourmont, ki ezen hadi munkát kormányozza, már arra nézve el is ment, 's a' szerencsés ki menetel felől semmi kétségünk."

„Tegnap két rendbeli békekövetek érkezének hozzánk; ma reggel pedig maga jött Gen. Alava (kit e' szerint nem akasztattak-fel a' Cortesek, a' mint néhány hetekkel hallánk ezelőtt), 's elcsudálkozott rajta hogy a' kiszállásra mindeneket készen talált. A' Cortesi-gyűlés ezen Generálisának megérkezése után kevés szempillantással, Gen. Herczeg Guichét küldé-el Ő kir. Herczegsége Cádizba békekövetül, ki délelőtti 11 óraker indult-el 's még ekkoráig vissza nem jött."

Ismét a' nevezett Ujság közli a' Madridi, Restaurator című Ujságból a' következő kivonásokat:

A' Regenség, Sept. 3dikáig terjedő tudósításokat vett Cádizból, mellyek sze-

rint Ő Felségek 's a' kir. Hercegek frissen vannak.

Az Infantadói Herceg, az Ország Regenségének Elölülője, Sept. 4d. délelőtti 11 órakor érkezett-meg Puerto de Szanta Mariába, 's az Angoulemi királyi Herceggel tüstént Conferentiát tartott, mellyre Don Victor Sacz a' Külső-Miniszter is bébocsáttatott.

A' Trocadero' megvétele, melly vitéz tettnek szini' olly szerencsés fogantjának kell lenni, mint a' millyen fényességgel végre hajtattott, pompás Te Deummal innepeltetett a' Madriti fő templomban. Estve pedig az egész város díszesen meg volt világosítva.

Madrit városának öszveséges lakosai kötelességeknak ismerték, hogy a' derék francia vitézek iránt tiszteletnek és hajlandóságoknak jeleit adják. Mind a' két Nemzetet ugyan azon egy lélek és egy hajlandóság vezérli; mind kettőnek közös választott mondása ez: Eljen Lajos! Eljen Ferdinánd!

Riego mind azon kegyetlenségeket és istentelenségeket elköveti Malagában, a' mit csak a' pártos Daemon sugallhat néki; hanem jól tudja hogy ellene igyekeznek a' szövetséges seregek, mellyért is magát, védelmezés' állapotjába akarja helyheztenni. Az Antiquerai országotat nevezetesen három helyt lyukasztatá keresztül.

A' 800 emberből álló Almeriai őrzet, mellyben Riego bízott, egy, 75 főből álló francia szemlélődő-csapatnak megadá magát.

Riego egy levelet irt Aug. 24d. D. Antonio Luquenek a' Mijási Kormányzónak (melly hely Malagának nyugotra fekszik), a' ki már meghódolt a' Regenségnek, 's ötet levelében arra inti, térneviszsa újra a' Constitutio' zászlóji alá. A' derék Vitéz így válaszolt: Riego Rafael! Vettem az Úr' irását; 's nem tudom

elképzelni, hogy nekünk — nekem, a' ki Vallásomhoz és törvényes Királyomhoz hívséggel viseltetem, 's az Úrnak, a' Jakobinusok' istentelen fejének, melly felekezet az emberi Nemzetségre annyi gonoszokat vont 's von mindckoraig — egymással mi közünk lehet."

Egy 600 főből álló Málthai-Vitéz sereg, azon ajánlást tevő a' Regenségnek, hogy saját költségén kész mindentvé menni, hová a' Király' szolgálat, a' csak kívánja.

Utánírás. Ezen szempillantásban esé értésünkre, hogy Gen. Alava, békekövel' képében ment Sept. 5d. Puerto de Szanta Mariába, a' honnan az nap estve, Herceg Guiche' társaságában tért vissza Cádizba.

Ezen felírás alatt „Puerto de Szanta Mária Aug. 26d.“ következő Actát közli a' Restaurador nevű Ujság:

„Tapasztalván az Angoulemi kir. Herceg, hogy Aug. 8d. költ Decretumát (Lásd M. Kurír XX. l. 154 — 155), némely tiszti-hivatalok balra magyarázták, nekem meghagyá, hogy ezen tekintetben tennék némelly megjegyzéseket."

„Ő kir. Hercegségét természetesen az a' kívánság lelkesíti, hogy az ön tetzés szerint való rendszabásoknak végek vettessék; de megismeri egyszersmind, mennyire hasznos legyen a' spanyol városi-tanácsok' és törvényszékek' hatalmát úgy megfundálni, hogy azok azon vétségeknek elejét vehessék, mellyek, ha meg nem büntettetnek, a' köz csendeséget veszedelmezethetik, mellynek fentartása vala czélja az Aug. 8d. költ rendelkezéseknek. Soha sem akarja Ő kir. Hercegsége akadályoztatni az igazság' kiszolgáltatását, a' vétségeknek törvényes büntetésében; hol a' törvényszékeknek teljes tekintetet kell engedni."

„Az említett Decretumnak czólja nem

egyéb, hanem csupán arra való eszköz, hogy Ő kir. Herczogsége teljesithesse abbéli ígérését, mellyne fogva azok, kik abban bízván, az ellenség hadi-rendeit odahagyják, minden bántás nélkül maradhassanak. De a' multaknak elengedése egyszermind azt hozza magával, hogy az újabb vétségek annál szorossabban fenytessenek, mellyre nézve nem csak hogy ne akadályoztassák a' franczia Biztosok azon törvényszékeket, mellyeknek kötelességekben áll a' hűség' megszegését, a' rendelleniséget és a' törvény iránt való engedetlenséget megbüntetni; sőt inkább egyetértvén a' helybeli tisztihivatalokkal, azon igyekezzenek, hogy a' köz batorság fentartathassék."

„A' mi az említett Decretumnak 4d. cikkelyét illeti, hogy t. i. az Ujság-levelek, a' franczia seregek Commendánsainak feltigyzások alatt legyenek, ennek sem lehet egyéb célja, hanem hogy az Ujságoliba ne vétessenek-bé afféle cikkelyek, mellyek a' felekezeteket költsönösen kescritik; és az Ő kir. Herczogsége által hozott rendszabások' foganatját akadályoztathatják, az ollyas dolgoknak közlésével, mellyek illetlen személyességek, vagy a' hadi munkalódásokat, Spanyol Ország' békekötését, 's Ő cath. Felségének szabadságba helyheztetését, mint az Ő kir. Herczogsége iparkodásainak fő célját illetik."

„Értsenek-egyet a' franczia seregek' Commendánsai a' spanyol tisztihivatalokkal arra nézve, hogy afféle cikkelyek ne nyomtattassanak-bé ez Ujság-levelekbe, 's azon esetben, a' mit ugyan nem igen lehet feltenni, hogy ha a' tisztihivatalok e' részben a' Commendánsokra nem halgatnának, természetes és igazságos dolog, hogy ezek személyesen szeggezzék magokat ellene az ollyas cikkelyeknek, minthogy nekik az Armada

munkalódásainak hasznát kell tekinteni."

Gróf Guillemínót, Major-Generális,

A' Sept. 15dikéi Moniteur, egy telegraphusi jelentését közli Marsal Lauristonnak a' Hadi Miniszterhez, Bebuzier-Mayorból Sept. 11dikéről, mellynek következésében Sept. 10d. estveli 8 óraker, a' Pamplonai fellegyvár előtt lévő, 2000 ölnyi kiterjedésű 's az erősségtől 200 ölnyi távolságban helyheztetett sánc-árok megnyitott. Katonáink, mind a' mellett is hogy az ellenség hánytá kártácsait, 's a' nagy zivatarban két óráig szakadt az eső, minden bajjal megküzdöttek. Az egész egykőzü-línea terítve kártácsal és golyóbyssal. Részünkről csupán néhány ember kapott sebet.

Az Etoile így ír Berrio-Planóbol (Pamplona' szomszédságából) Sept. 9dikéről. „Itten semmi ujság. Két vagy három nap alatt, a' mint reményljük, megtámadhatjuk és ostrommal bévehetjük a' a' pártos várost.“ — Toulouseból, Sept. 6d.: „Ma itten a' Nápolyi Királynak egy Kurírja ment keresztül Madrittha. Ezen Kurírok különben Catalonián keresztül szokták venni útjokat; hanem mostan arra kényszeríték őket a' hadi történetek, hogy a' Bayonnei országúton járjanak. Egyik nevezetessége a' jelenvaló háborúnak, hogy éppen azon tertományban, hol a' had leghevesebben és legkeményebben foly, a' két legidősb Generálisok vezérkednek, Marsal Moncey t. i. és Gen. Milans, kik mind ketten 70 esztendősek.“ — A' Barcelonai táborból, Sept. 7d.: „A' Maria Theresia nevet viselő franczia Fregát, a' Nuestra Sennora de los dolores nevű spanyel Brigget, 's a' Szan Jose nevezetű spanyel Ealancellát, mellyek Palmából indítottak eleséggel Barcelonába, elfogta.“

Pápa Státusai.

A' Conclavéról így írnak újebben Rómából: „Minekutána a' Cardinalis Urak, szám szerint 54-en, Sept. 2d. estve a' sz. Sylvester templomából Processióval a' Conclavéra az apostoli Quirinális Palotába mentek, 's ottan velek Naro, Häffelin és Guerrieri Ó Eminentziájok is egyesültek; más nap, harmadik harangszó után 12 óra tájban Crocciában (bő 's hosszan nyúló violaszín köpenyegben) gyülekeztek egybe mindnyájan a' Paulinus Kápolnájába, hol Cardinalis-Diaconus della Somaglia sz. Misét tartott 's az alatt minden Cardinalisoknak feladta az úri szent vacsorát; mellyhez a' Papok, Prosbyterek módjára, a' Diaconusok, a' magok módjok szerint járultak, párosával, a' Crocciára fejez Stólat vévén. Mise után a' Celebrans letéven az oltár előtt a' papi köntöst, 's a' gallért és Crocciát újra felvévén, a' voksoló-asztal a' voksolók és vizsgálók számára való padokkal, az említett oltár elébe vitetett. Erre Zuche Úr, a' Czeremoniás Praefectus, hallatószóval felolvashván a' Conclave bérekesztéséről szóló Actát; a' szokott voksczédulák 's a' Litániás-könyvecskék minden Cardinalisoknak megadattak, 's mincutána Perugini Úr, Postrioi Püspök és Seksestyés, chorális ingben és Stólaban énekelte volna a' „Veni Creator Spiritus“ hymnust, az ottan maradtott Cardinalis Urak, a' peesétes czédulákkal 's egyéb szertartásokkal, az első voksoláshoz hozzákezdettek. Ugyan az 'nap, della Genganak a' Fő Vaticáriusnak parancsolatjára, minden templomokban, elkezdették énekelni a' Pápa választásért a' Collectát, mellyet a' szent Szék üresen-léte alatt minden nap elmondanak. Ezen napnak délelőtti órájiban, minckelőtte a' szokott voksolásra a' Paulinus Kápolnájába mentek volna a' Cardinalis Urak, oda-

hívatattak minden Conclavisták, az Orvosok, Chirurgus 's a' t.; 's a' deputált Cardinalisok előtt megeskettettek, hogy a' Conclavebeli tanácskozásokat titokban tartják. — Az utóbb megérkezett Cardinalisok: Tommaso Arezzo, Sabinai Püspök, és Fabricio Ruffo, Via-Latai szent Maria' első Diaconusa, Sept. 3d. a' Vaticanum templomot meglátogatók, 's estvére szokott czeremoniákkal mentek a' Conclavéba. A' Nemes-Gárda, melly az előtt való nap a' Processióval ment Cardinalisokat kíséré a' Conclavéra, most egy osztályban állott a' kapunál. — Cardinalis Opizzoni, Bolognai Érsek Sept. 4d. estve érkezett-meg Rómába. — Sept. 3d. 4d. 5d. és 6d. napjain előtúlőséget viselének a' Conclavéban della Somaglia, Osticai 's Velletrii Püspök, és Decanus; Brancadoro, mint első a' jelenlévő Papok között; Consalvi, mint a' Diaconusok között első. Megérkezvén a' Conclavére Cardinalis Fabricio Ruffo, elfoglalta a' Diaconusi tisztséget, mellyet időközben Cardinalis Consalvi viselt.

Sept. 7d. Cardinalis Opizzoni a' Bolognai Érsek, Sept. 10d. Cardinalis Ruffo-Scilla a' Nápolyi Érsek jövének-meg a' Conclavéra. Cardinalis Rusconi is, az Imolai Püspök és Ravennai Követ, megérkezett ugyan e' végre Rómába. — Sept. 6d. — 8dikáig Pacca, Fesch, és Consalvi Cardinalisok valának a' Rendnek fejei a' Conclavén, liket Sept. 9d. — 11dikéig Spina, Opizzoni és Albani Cardinalisok váltának-fel. A' Cardinalis-Kamarás folytában megtartja fontos hivatalát. Továbbá minden nap Processióval megy mind a' világi mind a' szerzetes Papság, a' Quirinális és sz. Sylvester templomába, 's imádkozik a' választásnak rövid időn lehető kimeneteléért.

A' Sept. 13d. költ Diario di Roma szerint, Sept. 11d. a' következő Cardinalisok érkezének-meg Rómába, u. m.

Firrao, Gravina a' Palermói Érsek, Solaro, Sanseverino, de la Fare a' Sensi Érsek, és Clermont-Fonnere Toulousei Érsek. Ugyan ez nap ostve lépett-bé a' Conclavéba Cardinális Rusconi.

B é c s.

Császárné és Királyné Ő Felségének, mint a' fő-nemes Csillag-Rend legfőbb Véd-Aszszonyának határozásából, Sept. 20d. különös fényességgel ment végbe az Udvari Plebania templomában a' kereszt felemeltetésének innepe, mellyen megjelentek, maga Ő Felsége, és a' Rendnek itten lévő Dámáji.

Sept. 25. a' Státus-papir-sainak közép-árrok:

Státus Kötelő levele 5 pCtmal Conv. P. 81 5/8; Ugyan az 2 1/2 pCtmal; Sorsvonásos Költsön 1820-ról C. P.; — Ugyan az 1821ről 100 f. C. P. —; Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftért C. P. — Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 39; 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank-Actia 913 1/2 for. C. P. Cs. Arany —

A Gabona négy fő nemeinek árrok általjában Sept. 15. — 20d.

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban.)

	Büza.	Rozs.	Árpa.	Zab.
Bécsben Sept. 16.	—	95	66	51
— Sept. 20d.	132	92	64	48.
Stockerauban Sept. 15.	123	95	—	36
Fischamenn len Sept. 16. és 18d. —	—	81	44	30
Nagy Enzensdorfon Sept. 17	122	85	49	38

Magyar Ország.

A' Hazai Tudósításokban ezt olvasuk: Szathmár-Nemetiben Sept. 2d. életének 77d. esztendejében megholt Fő Tiszt. Korom Mihály Úr, Borchii sz. Benedek Apátura, a' Szathmári Ns. Kaptalannak Lectora és Canonokja, Ns. Szathmár-Németi sz. kir. Városának Plebanusa, 's több T. Ns. Vármegyék' Tábla-Birája; ki Szegeden 1746 született, Gyöngyösen első Misét mondott, és itten 's Nagy-Bányán viselt Káplánkodása után Erdődön 20 eszteig Plebanus volt; azután 1792-től fogva Szathmáron. 1804-ben a' Püspökség itten felállítatván, Canonokká lett, és 1820-ban 50 esztendő Papsága' innepét ülte, a' midőn az akkori Szathmári Püspök Mélt. és Fő Tiszt. Klobusiczky Péter Úr, a' ki egyszer smind az oltárnál vezetője volt, jeles magyar beszédet tartott. A' boldogultnak hideg tetemei, Sept. 4d. a' Fő-templomba takarítottak el, minelutána Dubinszky Mihály Canonok Úr, a' háznál felkövette, és a' templomban a' halotti Misét elmondotta volna. Nevezetes volt ezen temetésben az, hogy a' Nevendek Papság, a' háznál való felkövetéskor, tiszteletének bizonyságául, tulajdonképen ezen alkalmatosságra készült deák éneket mondott. De valamint a' Papság, úgy a' Szathmári lakosok is, szeretett Lelki Pásztorjoknak emlékezetét, szomorú érzésekkel tisztelték.

A' folyó Felesztendei M. Kurir' XXIII Számja 184d. oldalának első felén, a' Miskolczi jelentésben ezt az igazítást kell tennünk, hogy ottan a' Nemzeti Játékszín T. N. Borsod és a' szomszéd Vármegyék' költségein épült fel pompásan 's a' legjobb materialékból.